

ظرفیت‌ها، چالش‌ها تهدیدات و فرصت‌های حوزه در قرن جدید

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین زمانی

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسن زمانی مسئول دفتر اجتماعی و سیاسی حوزه‌های علمیه در گفت‌وگو با خبیرگزاری حوزه، به ظرفیت‌ها، چالش‌ها و تهدیدات و فرصت‌های حوزه قرن جدید اشاره کرد. وی سخنانش را در ۳ محور ارائه کرد:

● **محور اول: پدیده عظیم بازتأسیس حوزه علمیه قم در یکصد سال اخیر**

امام علی علیه السلام در خطبه ۹۹ و ۱۰۰بیان فرمودند: داستان خاندان پاک پیامبر صلی الله علیه و آله، داستان ستارگان آسمان است که هرگاه ستاره‌ای غروب می‌کند، ستاره دیگر طلوع می‌کند و می‌درخشد و رشته درخشش این خاندان، هیچ‌گاه خاموش نمی‌شود و پیوسته و مستمر خواهد بود و هرگاه محور، قطب و ستاره‌ای غروب کند، ستاره دیگر می‌درخشد و آخرین این ستارگان، ستاره تابناک و خورشید فروزان حضرت ولی‌عصر عجل الله فرجه است؛ خورشیدی که با طلوع او همه عالم در همه ساحت‌ها روشن می‌شود.

در زمانی بی‌مانند ایشان، همه صنایع و ر‌ه‌آورد‌های خلقت خدا و جلوه‌های اسما و صفات خدا به اوج خواهند رسید و همه تاریخ نبوت درخشش پیدا می‌کنند.

تلاش ما و شما در حوزه‌های علمیه و در پرتوی انقلاب اسلامی و خون‌های پاک شهدا و امام شهداست که زمینه را فراهم کنیم و گام به گام به سمت الگویی متعالی حرکت کنیم. این مسئله همان رسالت اصلی است که بر دوش همه طلاب و اساتید و مبلغان و فعالان حوزوی قرار دارد و باید در این مسیر سر از نشناسیم و سال به سال بر نیرو، توان، ظرفیت‌ها و صلاحیت‌های خود بیفزایم و از خداوند

در این ایام شریف چنین، مسنلت داریم.

□ **مؤلفه نخست: ذات اندیشه‌ورزی و علم‌بنیانی حوزه‌های‌علمیه**

حوزه علمیه، علم‌بنیان، معرفت‌نهاد و پایه‌های آن مبتنی بر اندیشه‌ورزی و خردورزی است. اندیشه‌ورزی و خردورزی و علم‌بنیانی در ذات حوزه‌های علمیه وجود دارد. ما وارث یک تاریخ بزرگ هستیم که در آن، سلسله عالمان و بزرگان ما در علوم عقلی، کلامی، فلسفی، فقهی، حدیثی و حتی رشته‌هایی چون ریاضی، طبیعی، نجوم، طب و… از یک تاریخ بسیار روشن و پرمایه برخوردار هستند.

گرچه امروز حوزه‌های علمیه ما تخصصی‌تر شده است و بخش‌هایی دیگر پر دوش دانشگاه است؛ ولی روزگاری همه این علوم در حوزه‌ها و مدارس علمیه تدریس می‌شدند. حوزه‌های علمیه ما از پیشینه بزرگی از قلمروهای مختلف معرفتی برخوردار است. این دانش‌بنیانی و معرفت‌نهادی را باید بشناسیم، به آن افتخار کنیم، آن را تحول ببخشیم و به سمت قلمروهای جدید حرکت کنیم.

حوزه، تاریخ پرافتخاری دارد و ضمن آنکه باید به آن افتخار کنیم، نباید در آن تاریخ بمانیم و به افق‌های

امام راحل و سپس انقلاب شکوهمند اسلاهی است. انوار این نهضت از حوزه‌های علمیه با اقدام مردم عزیز و شریف ایران و همراهی نهادهای متعدد از جمله دانشگاه‌ها، پدیده‌ای نو، بی‌بدیل به‌عنوان انقلاب اسلامی رقم خورد.

پدیده‌ای که همه عالم را تحت تأثیر قرار داد و این تأثیرات پیش خواهد رفت.

حوزه در این قرن و در آستانه قرن جدید، از یک تاریخ درس‌آموز یک قرن، برخوردار است. طلاب، اساتید، مدیران و فعالان نهاد دین و حوزه، باید این یک قرن پیش را مطالعه و تحلیل کنند و قوت‌ها و ضعف‌های خود را بازبیناسی کنند و با نگاهی نو و دل‌هایی مالامال از امید، چشم‌هایی از افق‌های روشن به سمت قرن جدید حرکت کنند.

حوزه عصر جدید حوزه‌ای است که با سختی‌ها و چالش‌های فراوان و البته رسالت‌های سنگینی مواجه است. در این روزها باید با توشه‌گیری از گذشته، آماده حرکت نو شویم.

● **محور دوم: مؤلفه‌های حوزه علمیه افتخارآمیز شیعه**

محور دومی که می‌خواهم محضر شما طلاب و به‌خصوص طلاب، اساتید و محققان جوان، کوشا و فعال عرض کنم، آن است که هویت حوزوی، یک هویت فراصنفی و عمیقی است که هم، باید آن را بشناسیم و هم در صدد تقویت و بالندگی آن باشیم. مهمترین عناصر و مؤلفه‌های هویت حوزوی که در طول هزار و چندصد سال در پرتو قرآن، ادعیه، مجاهدت‌ها و تلاش‌های بزرگان ما شکل یافته است، از عناصری خاص شکل گرفته است که ۷ مؤلفه هویت حوزه را عرضه می‌کنم:

□ **مؤلفه نخست: ذات اندیشه‌ورزی و علم‌بنیانی حوزه‌های‌علمیه**

حوزه علمیه، علم‌بنیان، معرفت‌نهاد و پایه‌های آن مبتنی بر اندیشه‌ورزی و خردورزی است. اندیشه‌ورزی و خردورزی و علم‌بنیانی در ذات حوزه‌های علمیه وجود دارد. ما وارث یک تاریخ بزرگ هستیم که در آن، سلسله عالمان و بزرگان ما در علوم عقلی، کلامی، فلسفی، فقهی، حدیثی و حتی رشته‌هایی چون ریاضی، طبیعی، نجوم، طب و… از یک تاریخ بسیار روشن و پرمایه برخوردار هستند.

گرچه امروز حوزه‌های علمیه ما تخصصی‌تر شده است و بخش‌هایی دیگر پر دوش دانشگاه است؛ ولی روزگاری همه این علوم در حوزه‌ها و مدارس علمیه تدریس می‌شدند. حوزه‌های علمیه ما از پیشینه بزرگی از قلمروهای مختلف معرفتی برخوردار است. این دانش‌بنیانی و معرفت‌نهادی را باید بشناسیم، به آن افتخار کنیم، آن را تحول ببخشیم و به سمت قلمروهای جدید حرکت کنیم.

حوزه، تاریخ پرافتخاری دارد و ضمن آنکه باید به آن افتخار کنیم، نباید در آن تاریخ بمانیم و به افق‌های

L

امروزه اندیشه‌های گوناگون در عرصه‌های کلامی، حدیثی و تفسیری و بخش‌های مختلف در جهان وجود دارد

که گاهی در رقابت با اندیشه و معرفت دینی است که باید با آشنایی و اطلاع از آن اندیشه‌های

معرفتی مکاتب جدید علم و بهره‌وری از نقاط مثبت آنها و نقد ابعاد منفی آنها، این پایه‌ها را تقویت کنیم.

برای دستیابی حوزه به آن جایگاه معرفتی والا و نقش آفرین در سطح، نباید طلاب ما

به گذراندن ۱۰ سال سطح و احياناً چند سال خارج و گرفتن مدرک سطح چهار بسنده کنند.

جدیدی در این زمینه قدم بزنیم و گام برداریم. حوزه همیشه به علم و دانش و معرفت شناخته شده است که باید تقویت شود.

امروزه اندیشه‌های گوناگون در عرصه‌های کلامی، حدیثی و تفسیری و بخش‌های مختلف در جهان وجود دارد که گاهی در رقابت با اندیشه و معرفت دینی است که باید با آشنایی و اطلاع از آن اندیشه‌های معرفتی مکاتب جدید علم و بهره‌وری از نقاط مثبت آنها و نقد ابعاد منفی آنها، این پایه‌ها را تقویت کنیم. برای دستیابی حوزه به آن جایگاه معرفتی والا و نقش آفرین در سطح، نباید طلاب ما به گذراندن ۱۰ سال سطح و احياناً چند سال خارج و گرفتن مدرک سطح چهار بسنده کنند؛ زیرا به‌قول شیخ‌الرئیس بوعلی سینا: «فناعت در علم یک بیماری روانی است که فرد باید آن را درمان کند»؛ بلکه باید همه طلاب، رسیدن به سطح ۳ و ۴ را مقدمه و سکویی برای آغاز تولید علم بدانند و مدیران حوزه، همه طلاب را به این مهم تشویق نمایند.

● **خاطره‌بین‌الملل**

گرچه مردانی با همت بلند در حوزه‌های علمیه ما بوده و هستند و در جامعه دانشگاهی ما نیز، متأسفانه مقداری فرهنگ فناعت و بسندگی به معلومات کم، در پیکره بخش زیادی از دانشجویان و حوزویان ما به وجود آمده است و احساس می‌شود که تعدادی از حوزویانی که سطح سه و یا چهار را گرفته‌اند، فکر می‌کنند که فارغ‌التحصیل شده‌اند و می‌گویند: یعنی بس است. دانشگاهی‌های ما نیز وقتی دکتری می‌گیرند، احساس می‌کنند که به قله رسیده‌اند؛ لذا انگیزه جدی برای تحصیل علم و دانش فرایبی جدی وجود ندارد؛ گویا سطح چهار یعنی تجزی اجتهاد در حوزه و دکتری در دانشگاه، پایان تحصیل علم و فراگیری دانش است. این یک بیماری است که در تعدادی از کشورها از جمله ایران ما وجود دارد و (در افغانستان، هندوستان، عراق، عربستان و…) این فرهنگ و بیماری متأسفانه نهادینه شده است. من وقتی به کشورهای دیگر رفتم، این بیماری را در کشورهای دیگر کمتر دیدم؛ چه کشورهای غربی و چه شرقی به‌عنوان نمونه از یک کشور نام می‌بریم: کشور مصر که من چندسالی در آن به‌عنوان رایزن فرهنگی ایران بودم، دو خاطره دارم: اول: مسئول دفتر من یک دانشجوی الاهر بود که داشت دکترا می‌گرفت و مشغول تکمیل پایان‌نامه دکتری خودش بود. به او گفتم که یک مقدار زودتر پایان‌نامه خودت را بنویس و دفاع کن و دکترای خودت را بگیر تا راحت شوی! یک نگاه تعجب‌آمیزی من به کرد و گفتم: چی راحت بشوم! چگونه؟ چرا؟! گفتم: خوب مدرک خودت را می‌گیری و می‌روی سر زندگی! گفتم: نه استاد! ما دارم تلاش می‌کنم که دکترای خودم را بگیرم تا تحقیق و پژوهش علمی را آغاز کنم و بروم دنبال دانش تا چیزی یاد بگیرم. گفتم: چطور؟! گفتم: دکتری مقدمه‌ای است برای تحقیق و فرآگیری علمی جدی؛ تا آدم دکترای خودش را نگرفته، خام یاد می‌گیرد. وقتی دکتری گرفت، تازه می‌تواند پژوهش علمی جدی انجام دهد و بفهمد، دنیای علم یعنی چه؟ بعد فکر کردم، فقط ایشان این‌طوری است و بعد از تحقیق متوجه شدم، بسیاری از کسانی که دکترای خود را در الاهر گرفته‌اند، پس از دکتری، تازه پژوهش‌های علمی را شروع کرده و دست به تحقیق و تألیف برده‌اند.

● **نمونه دوم:** خارج از الاهر بود. یک نویسنده مسیحی به‌نام دکتر نیل لوقا بیای؛ ایشان نویسنده بزرگی بود و حدود ۴۰ تألیف داشت. ده تا از کتاب‌هایش را در دفاع از اسلام نوشته بود. راز تعدد زوجات‌النبی محمد صلی الله علیه و آله، ایشان زندگی‌نامه همسران پیغمبر صلی الله علیه و آله را درآورده و اثبات کرده بود که در هیچ‌کدام از اینها انگیزه جنسی نقش نداشته و انگیزه‌های دیگری (مثل حمایت از خانواده‌های بی‌سرپرست و حمایت از خانواده شهداء و ارتباط با قبائل بود و…) بوده است. الغروب الصلیبیه، جنگ‌های صلیبه را بررسی کرده بود و… با ایشان دوست بودم و رفت و آمدی داشتم. یک روز دیدم یک دعوت‌نامه‌ای برای من فرستاده است و از من خواسته بود: در جلسه دفاع از پایان‌نامه دکترایش شرکت کنم. من جا خوردم که به ایشان می‌گفتم، دکترا تازه الان می‌خواهد دکترا بگیرد. وقتی رفتم جلسه دفاعی، تازه متوجه شدم که دفاع از چهارمین دکترای خودش است. تازه متوجه شدم که خیلی از ما جلوتر است و به یک دکتری نیز کفایت نکرده و خوب برای من جالب بود

وقتی آمدم ایران، در یکی از جلسات تدریس که داشتم، توصیه می‌کردم که به یک دکتری قانع نباشید! گفتم: نمونه آن ایشان. در گوشی خود جستجو کنید! ایشان در ۴ رشته دکتری گرفته است. وقتی جست‌وجو کردند متوجه شدیم که در سال گذشته، نهمین دکترای خودش را دفاع کرده است.

□ **مؤلفه دوم: هویت ذات حوزوی، اخلاق و معنویت است**

مؤلفه دوم، هویت ذات حوزوی، اخلاق، معنویت و آداب و سلوکی معنوی، اخلاقی و الهی است. این اصولی است که در کمتر جایی مثل حوزه جلوگر است. باید نگران باشیم که مبدا عناصر هویتی ما ضعف پیدا کند. باید در حجره‌ها و مراکز و جای‌جای حوزه‌های علمیه، نگاه‌مان به رشد شخصیتی جامع و تقویت پایه‌های معنوی و اخلاقی باشد.

■ www.ofoghhawzah.com

● اخبار کوتاه ایــــران

● **ثبت‌نام اربعین تا ۲۳ شهریور ادامه دارد:** ثبت‌نام قطعی متقاضیان زیارت سیدالشهدا علیه السلام در ایام اربعین، تا ۲۳ شهریور یعنی ۳ روز قبل از اربعین حسینی در سامانه سماح ادامه دارد.

● **رونمایی از شعار اربعین امسال:** «أنا من حُسن» به عنوان شعار اربعین سال ۱۴۰۱انتخاب شد.

● **بلیت اربعین را گران‌تر از ۶ میلیون تومان نخرید:** سخنگوی سازمان هواپیمایی کشوری: پروازهای اربعین از ۲۰ تا ۳۱ شهریور انجام می‌شود. هیچ شرکت هواپیمایی یا آژانس مسافرتی حق ندارد حتی یک ریال بالاتر از قیمت مصوب ۶ میلیون تومان، بلیت اربعین بفروشد.

● **موافقت با انتقال حق بیمه بین صندوق‌های بانزشتگی:** نمایندگان مجلس در ادامه رسیدگی به طرح نقل و انتقال سوابق بیمه یا بانزشتگی بین صندوق‌های بانزشتگی و جمع‌سوابق بیمه‌ای اشخاص را به تصویب رساندند.

● **۹ میلیون و ۴۰۰ هزار کارتنخوان غیرفعال شد:** با ساماندهی کارتنخوان‌ها از سال گذشته، معادل ۹ میلیون و ۴۰۰ هزار کارتنخوان غیرفعال و حدود ۸ میلیون و ۳۰۰ هزار دستگاه کارتنخوان به صورت فعال از سوی صاحبان آن‌ها به پرونده مالیاتی متصل شد.

● **صادرات مرغ پس از ۶ سال از سرگرفته شد:** رئیس سازمان دامپزشکی کشور: خوشبختانه پس از شش سال، صادرات مرغ به عراق آغاز شده و با توجه به سبز بودن اوضاع بیماری در حوزه طیور هیچ نگرانی در این رابطه وجود ندارد.

● **ورود خودرو به عراق در ایام اربعین ممنوع است:** ستاد مرکزی اربعین: انتقال زائران اربعین با اتوبوس و خودروی شخصی ایرانی به داخل عراق در ایام اربعین (از ۵ لغایت ۲۳ ماه صفر) ممنوع خواهد بود.

● **پول‌های بلوکه شده نفتی ایران به خزانه بازگشت:** معاون امور مجلس رئیس‌جمهور: افزایش قابل توجه صادرات نفت از موفقیت‌های دولت در حوزه اقتصادی است، امروز بیش از یک میلیون بشکه در روز نفت می‌فروشیم و دولت توانسته بسیاری از پول‌های بلوکه شده نفتی را به خزانه کشور برگرداند. با این پول‌های برگردانده شده هم بخشی از بدهی دولت به صندوق‌های بانزشتگی را پرداخت کردیم.

● **۱۰ درصد سهم دارندگان خودروهای فرسوده در قرعه‌کشی خودرو:** وزیر صمت: پیش‌بینی شده است ۱۰ درصد از خودروهایی که از طریق قرعه‌کشی عرضه می‌شود، به دارندگان خودروهای فرسوده تعلق بگیرد. سهم دارندگان خودروهای فرسوده که در دو قرعه‌کشی قبل برنده نشده‌اند در قرعه‌کشی پیش‌رو محفوظ است.

● **وام مسکن نخبگان ۶۰۰ میلیون تومان شد:** فاضلیان عضو هیات مدیره بانک مسکن از افزایش وام مسکن نخبگان و استعدادهای برتر به ۶۰۰میلیون تومان با بازپرداخت ۲۰ساله خبر داد.

● **بازداشت سرشبکه‌های فرقه «عرفان حلقه»:** دادستان پردیس: در پی رصد سرپایان گمنام امام زمان علیه السلام در اطلاعات سپاه مبنی بر فعالیت مخفیانه «فرقه عرفان حلقه» در شهرستان پردیس، ۴ تن از اعضای اصلی و مرتبطان با خارج از کشور و سرشبکه‌های شهرستان‌های شرق استان تهران شناسایی و سپس با دستور دادستانی طی یک عملیات اطلاعاتی بازداشت و در شعبه ویژه مورد رسیدگی قرار گرفت.

● **بسته اینترنت رایگان برای اقشار کم‌برخوردار فعال شد:** امور اینترنت، ارتباطی و فناوری اطلاعات رگولاتوری، از فعال‌سازی بسته اینترنت برای افراد مشمول سه دهک اول یارانه بگیر در کشور خبر داد. این بسته سالانه اینترنت ۴۰ گیگابایتی است که ۳۰ گیگابایت آن برای استفاده از سایت‌های منتخب و ده گیگابایت آن برای استفاده از اینترنت در نظر گرفته شده است.

● **۱۱ میلیون تومان به حساب معلمان ارایز می‌شود:** رئیس سازمان برنامه و بودجه: سعی داریم این ماه مبلغ ۱۱ میلیون تومان را برای ۱۱ ماه گذشته به معلمان به‌صورت علی‌الحساب پرداخت کنیم تا احکام رتبه‌بندی آماده شود.

● **استفاده از ماسک در هواپیما الزامی شد:** سخنگوی سازمان هواپیمایی کشوری: پخشنامه الزام استفاده از ماسک در هواپیما به شرکت‌های هواپیمایی ابلاغ شده است.

● **هشدار سازمان اطلاعات سپاه: همکاری با کلوزآپ ممنوع است:** سازمان اطلاعات سپاه: موسسه آموزشی کلوزآپ، فعال در حوزه مستند، یک مؤسسه صهیونیستی بوده که با حمایت‌های مادی و معنوی رژیم اشغالگر قدس در حال فعالیت است. این مجموعه پیش از این با عنوان گرین‌هاوس فعالیت داشته. هرگونه ارتباط و همکاری اتباع ایرانی با این موسسه صهیونیستی ممنوع است.

● **۹۰ درصد بیمه‌گریزان موتورسواران هستند:** مدیرعامل صندوق تأمین خسارت‌های بدنی: بیش از ۱۲ میلیون وسیله نقلیه بدون بیمه شخص ثالث در سطح کشور تردد می‌کنند که ۹۰ درصد بیمه‌گریزان کشور، صاحبان موتورسیکلت‌ها هستند.

● **افزایش ۳۸ درصدی حقوق بانزشتگان اعمال شد:** نایب‌رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس: مصوبه شورای عالی

کار برای سایر سطوح بانزشتگان سازمان تأمین اجتماعی بعد از چندین‌ماه پیگیری و تلاش کمیسیون اجتماعی قطعی شد و احکام جدید با افزایش ۳۸ درصد و ۵۱۵ هزار تومان خواهد بود. سرپرست وزارت رفاه: این افزایش از شهریورماه اعمال می‌شود.

● **علت عدم دریافت یارانه خود را ببینید:** روابط عمومی وزارت کار: در سامانه جدید «حمایت» که با نشانی اینترنتی hemayat.mcls.gov.ir فعال است، سرپرست هر خانوار می‌تواند دهک اقتصادی خانوار و توضیحات در خصوص علت دریافت یا عدم دریافت یارانه را به همراه اسامی اعضای خانوار خود مشاهده کند.

● **پوشش صد درصدی بیمه برای مادران باردار را ۲ سالگی فرزند:** معاون امور زنان و خانواده رئیس‌جمهوری از پوشش صد درصدی بیمه برای مادران باردار را ۲ تا سالگی فرزند و پوشش ۱۰۰ درصدی فرزندان آن‌ها تا ۵ سالگی خبر داد.

● **امضاهای طلایی در وزارت نفت متوقف شد:** مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران: با اقدام‌های بسیار جدی و انقلابی در پالایش و پخش، امضاهای طلایی در وزارت نفت از ابتدای امسال متوقف شده است.

در تاریخ ما ستارگان بزرگی که همه وجود آنها جلوه اخلاق و معنویت بود و در وجود آنها چیزی جز خدا نبود و با خدا معامله کردند و همه چیز را برای خدا می‌خواستند، موج می‌زند. این مؤلفه باید در نظامات حوزوی عمق یابد.

سه خاطره از آیت‌الله مشکینی علیه السلام که نشان از بُعد بسیار ارزشی و اخلاقی حوزه‌های علمیه است:

● **خاطره اول:** دوران قبل از انقلاب بود که ایشان استاد اخلاق حوزه بودند و درس اخلاق را در زیرزمین مسجد امام حسن عسکری علیه السلام در قم می‌گفتند و بین ۵۰۰ تا هزار نفر از طلاب در آن شرکت می‌کردند. در درس معمولاً یک انگیزه مثل امتحان یا حضور و غیاب و… می‌خواهد؛ ولی عشق به سخنان اخلاقی ایشان آن‌قدر قوی بود که آن‌همه جمعیت را به درس می‌کشاند و نفس پاک ایشان، این جاذبه را داشت. گاهی از نیمه‌های درس که می‌گذشت، گریه‌های طلاب شروع می‌شد و برخی مواقع آن‌قدر اشک و گریه زیاد می‌شد که برخی از طلاب فریاد می‌زدند و گریه می‌کردند. این درس‌های قبل از انقلاب ایشان بود.

انقلاب شروع شد و ایشان نیز، یکی از روحانیون مبارز و یکی از پرچمداران انقلاب با نظام طاغوتی درگیر شده بود و شاه ایشان را با تعدادی از اساتید به کاشمر تبعید کرده بود و حوزه سال ۱۳۵۶ تعطیل شد و ما نیز راه افتادیم به شهرهای مختلف که وظیفه خودمان را نسبت به ترویج انقلاب اسلامی انجام دهم و یکی از کارهای ما این بود که می‌رفتیم، شهرهایی که این اساتید در آن تبعید بودند، دور اینها را می‌گرفتم تا مردم را با این چهره‌ها و شخصیت‌ها آشنا کنیم و مردم از دانش آنها بهره بگیرند. رفتم کاشمر خدمت ایشان. طلبه‌های حوزه کاشمر مطلق شدند که آیت‌الله مشکینی به فرهنگشان تبعید شده است.

● **خاطره دوم:** طلبه‌ها آمدند و درخواست کردند که یک درس اخلاقی برای ما بگویید. ایشان نیز پذیرفتند. صبح پنجشنبه‌ای بود در همان منزلی که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد

و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: تمام واجبات را انجام دهید، تمام گناهان را یکجا در عمرتان ترک کنید، همه مستحبات را در عمرتان انجام دهید، همه مکروهات را یکجا در عمرتان ترک کنید. به‌طور جدی این را مطرح کردند و یک نگاهی به چهره طلاب کردند و دیدند که!! مدداری برای آنها سنگین آمده است؛ این یعنی عصمت!! اصلاًانسان مکروه و گناه انجام ندهد و همه واجبات و مستحبات را نیز انجام دهد. دیدم‌مدداری سنگین‌های بود در همان منزل که مستقر بودند، درس اخلاقی برگزار شد و طلاب شرکت کردند و ما نیز شرکت کردیم و موعظه و نصیحت‌هایی کردند تا رسید به اینجا که فرمودند: